

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Pokorágyi-
uteza 1. szám. Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-uteza
1. sz. alatt a könyvnyomdában.
Ide intézendők a kiadóhivatalt
illető előfizetés, hirdetésny,
nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petítor tér-
fogata . . . . . 15 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 50 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Október 6.

Sok millió magyar bánatos könnyével áztatott nehéz gyászlepel takarja az aradi síkot. 57 év óta borul e gyászos lepel Magyarországra vértel szerzett és századokon át vértel áztatott szent földjére. Nincs Isteni vagy emberi hatalom, mely e leplet többé fellebbenteni tudná, mert a megtörtént dolgot meg nem történné tenni többé nem lehet. A keserűség, az igazi bánat súlyával nehezedik a magyar történelem e legsötétebb takarója az arany kalászos rónára, mely még a tulipán öröm teljes kinyílása idejében sem tudott oly virágot teremni, mely a mulat feledtetni tudná velünk.

Az idő és a nehéz takaró lassanként elsimítja az aradi vár sánczait és a vesztőhely golgotáját, de a gyászos nap eseményét nem.

Nem is szabad azt felednünk egy pillanatra sem, hiszen a költő is azt mondja: a nemzet véreből fakad a szabadság virága! Évről évre október 6-án, a kivégzés napján kíséreljük meg e leplet fellebbenteni, hogy a szomorú emlék egy pillanatra sem legyen a feledésé, s hogy a nagy hősök sírjából kikelő szelleme legyen a jövőre is példányképünk, s abból merítsük a reményt, az erőt, a mindenki előtt ismeretlen jövő küzdelmére.

13 hősnek kellett a hóhér keze alatt elesni, hogy a magyar nemzet szabadsága a megváltás ténye legyen, s ki tudja hány lelkes vitéz magyarnak porladoznak még ottan hamvai, kiket a történelemnek nem sikerült feljegyezni.

Ne háborgassuk, ne zavarjuk őket! Dicső volt életük, dicső haláluk, de a hóhér keze volt igazságtalan és piszkos. Nagy szellemök fenn, fenn magasan az égen, a tündöklő csillagokkal együtt fut és világitja be utunkat, melyre ez van írva: Előre!

Harcz és utána nagy temetés, mindig ez volt a magyar nemzetnek sors által kimért útja.

Most is nagy temetés előtt állunk, II. Rákóczy Ferencz nagy fejedelm porainak magyar földben örök nyugalomra helyezése előtt, s ez engesztelő nagy temetés előtt, melyre készül a magyar nemzet apraja nagyja, pihenőt tartunk a 13 aradi vértanu sírjánál.

Ravataluk felett sir, zokog az egész magyar nemzet.

Fáklyát gyújt a kegyelet és lelkesedés, tulipánból font koszorút helyezünk sírhalmukra, mely gyökeret ver és rögtön életre nyílik.

Ősök szelleme! Keljete hát ki ti is e napon siroktól, s gyönyörködjete méltó gyermekeitekben, kiknek szívük minden dobbanása a magyar nemzet dicső jövője. Őtsetek még több lelkesedést sziveinkbe! Aczélozzátok meg karjainkat, hogy a népek nagy harcára minden pillanatban erős fegyverrel készen legyünk.

A vasut kérdéséhez.

Lapunk 38-ik számában „Haladás“ czim alatt egy igen helyes és tárgyilagos cikk jelent meg egyik munkatársunk avatott tollából. A cikkíró úgy látszik nemcsak a tollat tudja forgatni, de alaposan belé is tekint vidéki és városi életünkbe. Ismeri annak bajait, jó oldalait; nincs megelégedve a mult történetével, annak intézményeivel, a jelent már-már megnyugvással szemléli. Különösen elismeréssel nyilatkozik városi képviselőtestületünk működéséről és így biztos szemüveggel néz a jövő elé.

Ha így haladunk teljesen, igazza lesz a cikkírónak és reményei pedig valóra fognak válni,

miként észleljük azt a szomszédos Losonc város fejlődésénél.

Az igaz, hogy városunk kiesik a főforgalmi vonalból, de nem messzire attól, s mivel vidékünk igen szerencsés tagozattal bír, s gömör kincseinek egy jó részét rejti, a mit csak napfényre kell hozni és feldolgozni, önkéntelenül kell a forgalomnak fellendülni, ezzel pedig a népesezésnek, iparnak és kereskedelemnek.

Miről van tulajdonképen ma szó és mint török vezető embereinek fejüket és mire állapítják kereskedőinek és iparosainak jövőjüket? A vidéki forgalomra, a vidéki vásárlóktól remélt nagyobb bevételre és mi fog ekkor történni? Ha a vidéket mindig jobban és jobban sikerül a mi piacunkra behozni, akkor fokozott mértékben fog kereskedőink és iparosaink bevétele, jövedelme emelkedni és ezzel együtt örömmel és könnyen fogják azt a gyűlöletes pótdót is fizetni, mely a város fentartása és korszerű fejlődéséhez okvetlen szükséges.

Körülbelül most egy éve annak, hogy a Ratkóvölgyi vasut kérdését megpendítették, s akkor egy ottani vidéki érdekelt a viszonyokat nagyon ismerő egyéntől egy sikerült cikket közzötünk. Meg is indult a mozgalom, s úgy tudjuk, hogy a tervek is elkészültek; de bizony a milyen gyorsan lobbant fel a vasut iránt a tűz, az oly gyorsan hamvadt el. Ez alatt pedig egy szép reggel arra ébredtünk, hogy egy másik oldalról támadtak meg bennünket, mert elakarják a szép és vagyonos Szuhavölgyet szakítani, annak lakosságát, terményeit mas megye piacára vinni, szóval forgalmát idegenbe terelni.

Szerencse, hogy városunk ideje-korán észre vette a veszedelmet, s nem akarunk tömjénezni, sem hizelegni városunk derék, okos és ügybuzgó polgármesterének Dr. Kovács Lászlónak, de a nyilvánosság előtt mint mindig, most is nyíltan kell kimondanunk, hogy övé a legválságosabb pillanatban a feltalálás és a siker oroszán része, ha e vasut csakugyan létesül.

Mindenesetre tervei csak papíron maradtak volna a városi régi penészes irattár részére és szavai a pusztában élő oroszán szavaiként eredménytelenül hangzottak volna el, ha a város jól összeválogatott, kipróbált a mai kor intő szövegét megértő és a város jól felfogott érdekeit szolgáló képviselőtestület tagjai teljes erélyvel magukévé nem teszik az ügyet.

Kalapot kell emelni előttük. A legutóbb megtartott képviselőtestületi gyűlés eredménye lett az, hogy minden áldozatot meg kell hozni a vasut érdekében, a mely első sorban Rimaszombat és a Szuhavölgy érdeke is.

Kutattuk időközben, hogy a szuhavölgyi lakosság vajjon miképen fogadja az új vasut felépítésének eszméjét és bevezetését. Az eredmény és kérdésünkre a válasz az lett, hogy nagy örömmel, mert bizony sokkal könnyebb minden kockázat nélkül a jó fazekat és cserepet odahaza a falu végén beraktározni vagy bevagonirozni a vasuti kocsi mint azt a legkritikusabb és szorgos mezei munka időben is szekereken a rimaszombati vasuti állomásra szállítani a mi egy teljes napot vesz igénybe. S épen ezen körülménynél fogva a lakosság azt szeretné, ha már a falu végén fűtyülne a gőzmasina s ezért fogadták nagy örömmel azon építési vállalat aktióját, a mely vállalat Fülekről akarja a vasutat bevezetni.

Abban teljesen igazza van a lakosságnak, mert maga tudja legjobban a saját érdekét, hogy mielőbb meg legyen a vasut; — abban azonban nekünk fog igazat adni a lakosság és szószólójuk is, hogy első sorban Gömör vármegyének kedves gyermekei, tehát rossz gyermekei lennének

a megyének, ha innen elkiváncoznának, másod-sorban sokkal közelebb fogják az alföldet Rimaszombaton át Miskolc felé feltalálni, mint Füleken keresztül, harmadszor itten van a megye székhelye, a kir. bíróságok a kir. pénzügyigazgatóság, ügyvédjeik s közjegyzőjük stb. s végül különösen bevásárlási forrásuk, az iparosok között rokonságuk, tehát csak nem mennek a messze Fülekre, hol még ezt évtizedek mulva sem találják fel.

Az legyen tehát nekik a főhajtásuk, hogy minden esetben Rimaszombattal legyenek szorosan összekapcsolva s érdekeik vármegyénk és városunk érdekeivel találkozzanak.

Még egyet kívánunk felemlíteni, a miről ez ideig nem hallottunk s a mit igen fontos és lényeges körülménynek tartunk a magunk részére és pedig ha sikerül a vasutat Rimaszombatba behozni, akkor behoztuk Nógrád vármegye szomszédos községei lakosságát is piacunkra és ezzel ipari és kereskedelmi forgalmunk szemlátomást fog emelkedni.

Mint a multkorai cikkíró örvedetesen emlékszik meg a tapasztalt haladásról, ahhoz ezuttal is hozzá járunk, de az ipari haladást csak akkor lesz módunk és alkalmunk tapasztalni, ha városunk körét tágitjuk, a mihaz kétségtelenül ez az új vasut az egyik legközelebbi ut, a másik pedig a Ratkóvölgyi vasut.

Előre tehát gyors lépésben, mert csak akkor haladunk.

Vármegyénk Rákóczy temetésén.

Vármegyénk közönsége impozáns küldöttség által óhajt a f. hó 29-én Kassán II. Rákóczy Ferencz nagy fejedelem porainak örök nyugalomra helyezési ünnepélyén részt venni. E célból vármegyénk közönsége rendkívüli közgyűlésen fogja az ünnepségen való részvétel módját megállapítani. A rendkívüli, valamint még a folyó hó 25- és 26-ik napjain tartandó rendes őszi közgyűlésre szóló meghívót egész terjedelmében itt közöljük:

„II. Rákóczy Ferencz nagy fejedelem hamvai hazaszállíttatni s október hó 29-én Kassán nagy ünnepélyességgel fognak örök nyugalomra elhelyeztetni.

Törvényhatóságunknak az országos jellegű ünnepség megállapított programja értelmében — a többi vármegyékkel együtt — méltó részvételének elhatározása, valamint a szükséges intézkedések elrendelése végett — rendkívüli vármegyei bizottsági közgyűlés megtartása vállván szükségessé, ennek határidejéül főispán ur ő méltóságával egyetértőleg — folyó október hó 9-ik napjának délelőtt 10 órája Rimaszombatba a vármegye székházához tüzetett ki.

Midőn erről a közönséget értesitem és a vármegyei bizottság t. tagjait személyes megjelenésre hivatalból tisztelettel felkérem, egyidejűleg tudomásra hozom, hogy a vármegyék ezen ünnepélyes alkalommal magyar díszruhában, lovas bandérium által is részt fognak venni.

Felhívom ennél fogva mindazon tagjait bizottságunknak, kik ezen vármegyei bandériumban részt venni óhajtának: hogy a közgyűlést megelőzőleg ezt tudomásomra hozni sziveskedjenek.

Rimaszombat, 1906. évi október hó 1-én.

Bornemisza, alispán.“

„Törvény és szabályrendelet értelmében tartandó rendes őszi vármegyei közgyűlés határidejéül, főispán ur ő méltóságával egyetértőleg, folyó évi október 25- és következő 26-ik napjának délelőtt 10 órája Rimaszombat városába a vármegye székházának nagytermébe tüzetett ki.

Midőn erről a közönséget értesitem és a vármegyei bizottság tagjait személyes megjelenésre hivatalból tisztelettel felkérem, egyidejűleg köztudomásra hozom, hogy ez alkalommal, a köztanácskozás és elintézés kiválóbb tárgyait az elhalálozás következtében üresedésbe jött elsőosztályú szolgabírói helynek a végrehajtási rendelet 4-ik szakasza értelmében, — valamint ez által megüresedendő egyik másodosztályú szolgabírói tiszti állásnak — a közre hirdetett pályázat alapján — választás útján leendő törvényszerű betöltése, az 1907-ik évi vármegyei költségvetésnek megállapítása; a vármegyei székház építési költségeinek teljes kielégítésére felvett törlesztés

kölesön után fizetendő járuléknak s egyéb vármegyei nem rendszeresített kiadásoknak fedezetére a vármegyei szabadszabályozási alap javára, jövő 1907-ik évre kiveendő 1%-tól vármegyei pótdadónak megszavazása; — valamint a törvény 46-ik szakasza értelmében, a tárgysorozatban szabályszerűen kihirdetendő egyéb közérdekű vármegyei közügyek fogják képezni.

Rimaszombatban, 1906. évi október hó 2-án.

Bornemisza, alispán.

A cselédképző intézmény munkaterve.

Lapunk mult számában egyik régi jeles munkatársunk tollából figyelemre méltó cikket közöltünk „Uj intézmény” czimvel.

A cikkirő teljesen tárgyilagos, okos és nyugodt hangon bíráltság nélkül foglalkozott a cselédképző intézmény létesítésének eszméjével, s szívesen üdvözölve a nőegylet vállalkozását — konstataja azt, hogy a nőegylet a nemes intenciók vezeték és felhívja az egész társadalmat, hogy a nőegyletet a kitűzött szép czélok elérésében támogassa.

Miután azonban a munkaterv a közönséggel, sem velünk eddig nem volt ismertette, a cikkirő némi irányító óhajtnak adott kifejezést, igen okosan vetve fel a házi ipari munkaoktatás eszméjét.

Most azt tapasztaljuk, hogy a cikket közönségünk egyrésze félreértette, de a többség bizonyára csak a jóindulatot és azt olvasta ki belőle, a mi az ügy érdekében szólt, s őszinte örömeinkre szolgál, hogy a cikkre az első választ közölhetjük, mert ebből tiszta képet nyerhetünk a *kitűzött munkaterről* is.

Mikor az ügyes és okos cikket közöljük, még egyszer ismétljük multkori jókívánságunkat, hogy a nőegylet ezen működését és vállalkozását teljes siker koronázza!

A „Gömör-Kishont” legutóbbi száma vezércikkében oly módon foglalkozott a nőegylet által tervezett cselédképző intézettel, mely egyenesen felhívja az elnökséget arra, hogy a nagy közönséget ezen intézményről tájékoztassa.

Közvetlen, hogy a gyermekvédelem a legújabb időkig csaknem kizárólag a jótékony egyesületekre volt bízva, — s azok sok jóakarattal, de jobbadán csekély anyagi eszközökkel igyekeztek feladatuknak megfelelni. Most, midőn az elhagyott gyermekekről az állam gondoskodik, a jótékony egyesületek feladata szükségképen megváltozik; új működési teret kell keresniök, melyen eredeti céljuktól, a jótékony gyakorlatától el nem térve, — az állammal együttesen igyekezzenek elérni vagy legalább megközelíteni azt az ideális eredményt: megmenteni, sőt hasznossá tenni a magyar társadalom számára az elhagyott, s eddig többnyire el is züllött gyermekeket.

Ezt a célt tűzte ki magának a rimaszombati nőegylet akkor, midőn az évi közgyűlésén elhatározta, hogy az állam gondozásában levő 12 éves árvaleányokat összegyűjti, s rendszeres szoktatással, oktatással cselédeké neveli, — segíteni akarván tőle telhetőleg legalább kis körben a napról-napra égetőbbé váló cselédmunkákon.

Mivel azonban 12 éves árva leány oly kevés van az állami gondozásban levő gyermekek között, hogy a 20 leányra tervezett intézetet velük benépesíteni nem lehet, kénytelenek vagyunk kisebb leányokat, 10 éveseket is felvenni, megnyugodva abban, hogy minél fiatalabb korban kerül a gyermek helyes, céltudatos gondozásba, annál jobban bízhatunk a nevelés eredményében.

Igen ám, csak hogy a 10 éves gyermek még 2 évig mindennapi iskolakötelek, idejének legnagyobb részét az iskolában és tanulással tölti s így nemcsak koránál, de elfoglaltságánál fogva sem alkalmas a cselédnek szükséges foglalkozások tanulására.

Ezek számára az új intézmény egyelőre csak otthon lesz, hol jövendő életszokásokra alkalmas egyszerű módon fognak neveltetni, s gyakoroltatni azokban a házi munkákban, a melyek gyenge testi erejüktől kitelnek. Ézeznél egyelőre igazán inkább csak erkölcsi nevelésről lehet szó.

A többi, a 12 évesek számára készülő munkatervnek megállapításánál is első sorban figyelembe kell venni azt, hogy gyermekekről van szó, a kik sem testi, sem értelmi fejlettségükben fogva nem alkalmasak arra, hogy az ugynevezett cseléd tudomány különböző ágaiban rövid idő alatt jártasságot szerezhessenek. Az ő munkabírásuk még sokkal kevesebb, minthogy azok a mindennapi foglalkozások, melyek az ő egyszerű háztartásuk keretében előfordulnak, ne töltenék be napjuk jelentékeny részét. Mert hiszen mindent nekik kell végezniök. Cseléd a gondnoknál mellet nem lesz. A gondnoknál szobájának, 3 háló és egy munka- és ebédlő-szobának, konyhának, kamarának takarítása, tisztán tartása, ruhájuk mosása, vasalása, a tüzelő anyagnak és viznek hordása, egyszerű, de rendes ételük elkészítése, mind az ő dolgok lesz. — A mi idejük ezenfelül fölmarad, azt arra kívánjuk fordítani, hogy ügyességet szerezenek magoknak azokban a legegyszerűbb kézi munkákban, a melyre még a cseléd sorban lévő nőnek is szüksége van. Így a beszórában, foltozásban, a melyhez az anyagot a nagyközönség köréből reméljük beszerezni igen csekély munkadíjért, a melynek meghatározott százaléka a munkát végző gyermek számára lesz megtakarítva, hogy ösztönözze őt munkára, szorgalomra. Ügyességet kell továbbá szerezniök azon egyszerű fehér- és ruhaneműek megvarrásában, a melyre önmaguknak van szükségük.

E tőre ez a munkaterv. Tavasszal kiegészítődik a ház mellett lévő konyhakert művelésével, a melyet szintén segítség nélkül kell megmunkálni, beültetniök, gondozniök s így bőséges alkalmuk lesz megtanulni a kert munkát.

Azoknak a foglalkozásoknak a gyakoroltatása, a melyek tulajdonképen a cselédnek szükségesek, csak később következhetik, a mikor már testileg és lelkileg fejlettebbek. Mindenesetre meg kell találnunk módját, sőt van is már rá tervünk, hogy fogjuk a finomabb főzés, mosás, vasalás és takarítás mesterségére megtanít-

atni növendékeinket, de hiszen ez még oly távoli dolog, hogy most közzétenni tervét, igazán korai volna.

Ahoz a jó akarathoz, mely bennünket igaz hálára és köszönetre kötelez, még egyet kérünk: türelmet vállalkozásunkhoz, mert hosszú évek kellenek ahhoz, hogy a tervbevet munkának látható eredménye legyen.

Foglalkozunk azzal az eszmével is, a melyet a cikk igen tisztelt írója felvet: hogy nem volna-e jó e leányokat házi ipari tárgyak előállítására is tanítani. De egy nagy kérdés támad előttünk, ugyanis az: lesz-e azután abból a leányból cseléd, a kinek más megélhetési mód is van birtokában? — Mert bármily utolsóelőtti pályának mondja is a cikk a cselédsort, — mi mégis csak cselédek és mindenképen cselédek akarunk nevelni, mert arra égető szükség van; — és bocsánatot kérünk, de a mai nehéz megélhetési viszonyok között nem is tartjuk azt a cselédsort olyan utolsónak, s azt merjük állítani, hogy a cselédnek igen sok független emberről könnyebb helyzete van!

Arra a kérdésre, vajjon jót állhat-e az egyesület arról, hogy minden növendéke jó cseléd lesz? azzal a kérdéssel felelünk: vajjon jót állhat-e a szülő, hogy szívének minden szeretetével, lelkének minden gondjával nevelt gyermeke kifogástalan, derék ember lesz?! Jót állhat-e a tanár és tanító, hogy teljes ambícióval tanított növendékeinek mindegyike tudni fog?! — Nekik pedig jobban kezükben van a dolog.

Mi sok jóakarattal, de igen szerény eszközökkel próbálunk létesíteni egy intézményt, melynek annyival inkább kell a kezdet nehézségeivel megküzdnie, mert nincs, példa melyet követhetnénk. Uj csapáson indulunk. Megakarunk küzdeni azokkal a nehézségekkel, melyek előttünk állanak. Leakarjuk győzni azokat az akadályokat, a melyek az elhagyott és elhanyagolt gyermekeknek az egyéniségében rejlenek. Megakarjuk szeretettni velük a munkát, rendes, erkölcsös életet, gazda iránti hűséget, ragaszkodást. Teljes tudatában vagyunk vállalkozásunk nehéz voltának. De bízunk Isten segítségében, a magunk erős jóakarattal, és kérjük hozzá a társadalom állandó, szíves támogatását!

Orvosok és gyógyszerészek gyűlése.

A gömörvármegyei orvos-szövetség és orvos gyógyszerészek-egylet folyó hó 2-án délután tartotta rendes őszi vándorgyűlését.

Különös és érthetetlen, hogy most, mikor az ország minden részében a hatóság, a közönség sőt a kormány is kezd melegebben érdeklődni a közegészségügy és az orvosok anyagi helyzetének javítása iránt, maguk az orvosok alig törődnek saját ügyeikkel. A rosznyói gyűlés is meglehetősen részvetlen volt. Dr. Löcherer Tamás elnök, ki a szövetség és egyesület ügyeit mindig meleg szeretettel karolja fel s azok érdekében sokat fáradozik, a megjelenésben akadályozva volt, s így a gyűlést dr. Maurer Arthur alelnök vezette.

Jelen voltak: Dr. Auerbach Lajos (Rozsnyó), Dénes (Deutsch) Miksa gyógyszerész (Csetnek), dr. Gaál Gusztáv (Tornalja), dr. Gescheit-József (Pelsőcz), dr. Goldblatt Géza (Tornalja), dr. Hajcsy Sándor és dr. Heinca Hugó (Rozsnyó), dr. Kármán Aladár (Rimaszombat), dr. Kenygel János (Csetnek), Pasteiner Ernő és Pósch Aladár gyógyszerész, dr. Pósch Dezső, dr. Ruber József (Rozsnyó), dr. Sigmund József (Rimaszombat), Strausz Árpád állatorvos (Rozsnyó), dr. Schwirian János (Dobsina), dr. Vajner Károly (Dernő). Vendégként ott voltak: dr. Wittchen László honvédtörzsorvos, Nagy Elemér főszolgabíró, Szegő Gusztáv h. polgármester, Fáy István rendőrkapitány, Maurer Oszkár szolgabíró, dr. Pósch József városi ügyész.

A közgyűlésen dr. Maurer Arthur elnök meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket, őszinte sajnálatát fejezte ki, hogy az elnök akadályoztatása miatt még nem jelenhetett. Írásbeli előterjesztését dr. Kármán szövetségi jegyző olvasta fel; mire a leginkább belső ügyekre vonatkozó jelentés tudomásul vétetett. Dr. Goldblatt Géza és társai azon indítványát, hogy dr. Löcherer Tamás elnököt, ki mult évben töltötte be orvosi működésének negyedszázados évfordulóját, a szövetség és egyesület üdvözölje s ezen üdvözlőt jegyzőkönyvi kivonat alakjában küldöttség nyújtsa át — örömmel és egyhangulag elfogadta a közgyűlés s kimondták, hogy a küldöttségben való részvételre a tagok fel fognak hívni, a titkár pedig megbizatik az üdvözlő irat elkészítésével.

Az elnökséghez a társzövetségektől érkezett megkeresések tudomásul vétettek. Dr. Hajcsy Sándor azon indítványa, hogy ezután a vándorgyűlések beszűntetésével évenként csak egy közgyűlés tartassék s ennek helyét és idejét mindenkor az elnökség tűzze ki, élénk eszmecserére adott alkalmat s a dr. Pósch Dezső, dr. Kármán és dr. Ruber felszólalása után elhatározták, hogy az indítvány a jövő tavasszal Rimaszombatban tartandó közgyűlésre tárgyalás czéljából napirendre tűztetik.

Szakelőadást Pósch Aladár rosznyói gyógyszerész tartott, ki igen érdekes ismertetés kíséretében több új gyógyszert mutatott be. Az előadást nagy figyelemmel hallgatták s a közgyűlés nevében az elnök köszönetet mondott az előadónak.

A gyűlés befejezése után este a Kaszinó termében vacsorára gyűlt össze az illusztris társaság, s itt dr. Maurer Arthur szívélyes szavakkal üdvözölte a gyűlésre jött kartársakat, s őket lelkes töszben köszöntötte fel. Utána dr. Pósch Dezső szólt, ki szép szavakkal méltatta a gyűlést vezető alelnök ritka kötelességtudását; Maurer dr. betegsége daczára megjelent a gyűlésen, s annak tapintatos vezetéséért elismerést érdemel. Őt köszöntötte fel nagy tetszéssel fogadott pohárköszöntőben. Komoróczy Miklós, a szellemességéről és pompás humoráról ismert szerkesztő talpraesett, leandületes köszöntőben éltette az orvos-gyógyászati egylet tagjait s a sikertől szép komoly tösz után tért rá csak az ő mindig kellemesen szórakoztató, tréfás és kacagató mókaira. Dr. Kármán Aladár az idegenből jött tagok nevében köszöntötte meg a szívélyes fogadtatást, s a rosznyói házigazda tagtársakkal együtt a hatóságok megjelent képviselőit s különösen a közegészségügy megyeszerte ismert lelkes támaszát: Nagy Elemér főszolgabíróit éltette. Nagy Elemér viszont nagy figyelemmel hallgatott beszédben foglalkozott az emberi egészségügy iránt eddig tapasztalt lanyha érdeklődésről, a mulasztásokról, s a rendkívül sok tennivaló-

ról s biztosította az orvos-gyógyászati egyletet, hogy őt mindig ott fogja találni a munkások között, ha az egészségügy javítását czélzó intézkedéseket keresztül kell vinni. Azt kívánja, hogy a magasabb fórumok is, a melyek a mai mostoha viszonyok megjavítására hivatják, hozzájáruljanak egyszerűen alaposan a munkához. Az orvos-gyógyászati egylet és orvosszövetség tagjaiért emeli poharát.

A kitűnő vacsora után a társaság a késő éjjeli órákig maradt együtt jó hangulatban.

Délelőtti tanítás a középiskolákban.

Lapunk 36. számában röviden megemlítettük volt, hogy a rimaszombati egyesült protestáns főgimnázium igazgató-tanácsa Bornemisza László alispán és Kubinyi Aladár kuriai bíró társelnöke mellett tartott legutóbbi gyűlésén megerősítette a tanári testületnek azon határozati javaslatát, melynek értelmében a gimnáziumban ezentul csupán a délelőtti órákban lesz tanítás.

A nevezetes és az iskola falain kívül a szülőket, koszt- és szállásadókat, s így tehát városunk egész közönségét igen közelről érintő határozat oly fontos és ifjuságunk testi és szellemi fejlődésén kívül egész polgári életrendünknek oly közvetlen átalakulását vonja maga után, hogy lapunknak kötelessége olvasóinkat azzal behatódobban megismertetnie.

Az igazgatóság szíveségéből im előttünk fekszik a tanári testületnek gondosan megokolt határozati javaslata, melyet — Dr. Meskó Miklós vármegyei főorvos és gimnáziumi egészségügytanár határozottan helyeslő és kedvező véleményezése mellett — az igazgató-tanács jóváhagyólag elfogadott.

A javaslat oly meggyőzően ismerteti a régi délutáni tanítás hátrányaival szemben az ujnak várható előnyeit, hogy azt jónak látjuk olvasóink elé terjeszteni egész terjedelmében.

Szól pedig ekképen:

„I. Az eddigi délutáni tanítás hátrányai:

1. Iskolánk sajátos viszonyai és a tanári karnak jelenlegi létszáma mellett lehetetlen volt elkerülnünk az óratervezés készítésénél azt, hogy délutánra a léleknek és figyelemnek nagyobb éberséget megkívánó tárgyak (m. pl. latin, mathezis, fizika, német, görög) ne jutottak volna a kedélyre ható könnyebb tárgyak pl. vallás tan helyett.

2. Már pedig bizonyítanunk sem kell, hogy az ebéd utáni órákban a tanulók *figyelme* álmos és bágyadt, sőt a tanár ébersége is természetesen kisebb és fáradtabb.

3. A figyelemnek csökkenése mellett és különösen a délutáni órákra való előkészületre szükséges időnek hiánya, avagy csekély volta miatt, sajnos tapasztaltuk, hogy tanulóifjuságunk óriási többségének tudása és készsége a délutánra eső tantárgyakban nagyon *fogyatékos* volt. (Igy pl. igen gyakori volt az eset, kivált a felső osztályokban, hogy d. e. négy, d. u. pedig két órára kellett volna készülniök; igen, de d. u.-i négy óra után nagyon is elég volt, ha ugyszólván pihenés, *szórakozás nélkül* elkészültek a másnap d. e.-i négy órára. És hogy 12-től 2-ig hazamenés, ebédelés és iskolába való visszatérés mellett két, bármily könnyű tantárgyra is elkészülni lehetetlen; ez bizonyításra szintén nem szorul.

Szóval: régóta érezzük és sajnálattal tapasztaljuk azt, hogy a délutáni tanítás a gyakori, napi hat órai iskolában ülés mellett, ifjuságunk testi és lelki fejlődésére hátrányos volt.

II. A délelőtti tanítás ezzel szemben határozottan előnyösebb:

1. Mert a napi 6 órai iskolai elfoglaltság feltétlen kizárásával naponként *legfeljebb 5 órát* kíván délelőtt a legfelsőbb osztályokban is.

2. Minden és egész délutánjuk szabad lévén, sokkal több idejük lesz a másnapi, akár 5 órai előkészületre is.

3. E mellett országos tapasztalat bizonyítja, hogy az ifjuság *figyelme* — ámbár természetes, hogy az egyfolytában következő 5-ik órában némileg ernyedtebb is — de a csakhamar bekövetkező megszokás és kellő óra közti szünetek és a könnyű és nehéz tárgyaknak czélszerű csoportosítása mellett egészben véve mégis *éberebb*, mint volt a délutáni két órában keresztül.

4. S így az órák alatti éber figyelem és az otthoni beható előkészület tanárt és tanítványt nagyobb *előmenettel*, sikeresebb *eredményre* biztat, még a nehéznek látszó 5 ik órában is.

5. De a délelőtti tanítás legnagyobb előnyét — tanítványra és tanárra egyaránt — a *délutánnak* czélszerű és minden tekintetben *előnyösebb beosztásában* és *felhasználásában* találjuk. Több idő jut a tanulásra, előkészületre és több a pihenésre, testi-lelki felfrissülésre is. A mennyiben $\frac{1}{2}$ 12-től 2-ig, sokszor már $\frac{1}{2}$ 12-től 2-ig lehet az ebéd és az emeztől megkívánó pihenés; 2-4 ig tanulás; 4-6 ig szórakozás; 6-8-ig ismét tanulás; 8-9-ig vacsora és a felsőbb osztályokban még 9-10-ig tanulás. Azaz még öt óras napon is 1-1 óra áll rendelkezésre *mindenkinek* tantárgyra való előkészülethez, összesen tehát tanulásra 5 óra s ugyanannyi a szükséges testi és lelki szórakozásra is, még pedig *minden egyes napon!* Holott ez a multban a szerdát, szombatot kivéve, teljesen ki volt zárva.

6. Könnyű lesz tehát a törvényesen előirt játékdélutánok szervezése és beosztása is.

7. És hogy városunk megszokott polgári életrendjét se zavarja meg nagyobb mértékben a délelőtti tanítás: annak kezdetét reggeli $\frac{1}{2}$ 8 órára tervezzük.

8. Mellékelt *óraterveinket* azon tiszteletteljes észrevétellel terjesztjük elő, hogy azokat minden nagyobb nehézség nélkül úgy sikerült összeállítanunk, hogy az egyfolytában következő 4 óra tárgyai között legalább is egy. — az 5 órai tanításnál pedig legalább is 2, ugynevezett könnyebb tantárgy van, (mint pl. torna, vallás, írás, görög-pótló, történelem, földrajz, természetrajz, szabadkézi rajz, magyar olvasmány.)

9. A szüneteket pedig — az egészségi szempontból megkivált testi-lelki megfrissülésre, pihenésre — úgy tervezzük, hogy az első óra után 5, második után 10, harmadik után 15 és a negyedik után pedig 10 perc legyen; a harmadik óra után *minden* teremnek kellő kiszellőztetéséről föltétlenül gondoskodni kívánunk.

E didaktikai, pedagógiai és egészségügyi fontos követelményeknek szigorú szemmel tartásával készült óraterv alapján, bizvást reméljük, hogy igazgató tanácsunk bölcsessége méltányolni fogja a felsorolt fontos érveket, ifjúságunk testi és lelki fejlődésére kívánatos előnyöket, melyek testületünket a fenti határozati javaslat benyújtására bírták. — Tisztelettel kérjük és indítványozzuk tehát: méltóztassék jóváhagyólag elfogadni, hogy — amit a külföld összes középiskolái már régen s a hazai áll. középiskolák is általánosan helyesnek tartanak és alkalmaznak: a *délelőtti tanítást* egyesült prot. főgimnáziumunkban is, legalább a megkezdett 1906—7-ik iskolai évben *próbaképpen* mi is behozzuk.

Szakszerű tapasztalatokon nyugvó, komoly és megnyugtató munkát ez. Nincs belőle mit elvenni. Hozzátenni, erősíteni érveit még lehet! Így pl., hogy zimankés hóviharban, télvíz idején, őszi-tavaszi locs-pocsban nem kell ifjúságunknak kétszer oda és vissza baktatniok az iskolába! Hogy az otthoni magánórákat, magánolvasmányokat és nemes önmivelő foglalkozásokat is könnyebben beoszthatják ezután. Szülők, szállás- és kosztadók könnyebben ellenőrizhetik a fiukat, hisz délután otthon kell lenniük! S ha nincsenek: az iskolába lételem, rendkívüli órákkal stb. nem palástolhatják esetleges kószálásaikat. Csak aztán lelkiismeretesen vonják is felelősségre őket!

Ezzel tartoznak önmaguk lelkiismeretének és a derék iskolának, melynek vezetői az ismertetett ujtást is jövő reményességünk, a mi gyermekeink javáért, egészségesebb testi és lelki fejlődéséért hozta be.

Ez a mi meggyőződésünk. Eppen ezért főgimnáziumunk igazgató-tanácsát és tanári karát melegen üdvözljük a helyesebb délelőtti tanításnak behozataláért!

Délelőtti tanítást óhajtanánk most már még inkább a polgári iskolákban is. Es délelőtti munkát — a közönség és a hivatalnokok egyező érdekében — az összes hivatalokban is! Hiszen a külföld műveltebb államaiban így van ez már régóta. Népesebb, nagyobb, fejlettebb intelligens városainkban ma már minálunk is!

Hírek és vegyesek.

Előfizetőink és olvasóink figyelmébe. Lapunk mai számával a huszonhetedik évfolyam utolsó negyedét kezdjük meg. Olvasóközönségünk lapunk iránt mindenkor sok jóindulatot tanusított, s mi ez alkalommal — minden hangzatos felhívás mellőzésével — továbbra is kérjük lapunk részére a közönség szives jóakarátát és támogatását. — Midőn lapunk barátait az új negyedben előfizetésük megújítására és lapunknak ismerőseik körében való szives terjesztésére kérjük, egyszersmind az iránt keressük meg azon t. előfizetőinket, kik a **fixe-téssel hátralékban vannak, hogy a hátralékos összeget beküldeni sziveskedjenek.**

A „Gömör-Kishont” előfizetési ára:

egész évre	8 korona,
fél évre	4 korona,
negyed éve	2 korona.

A kiadóhivatal.

A király nevenapja. Folyó hó 4-én városunkban is megünnepezték a király nevenapját s középületeinkre kitűzték a nemzeti színű lobogót és hálaadó istentisztelet is volt.

Vértanuk napja. A rimaszombati egy. protest. főgimnáziumban tegnap, október 6-án kegyeletos, ifjúsági ünnepek voltak. Az iskolán a fekete zászló hirdette, hogy városunkban egyedül ez iskolában gyászos emlékü események megünneplésére készülnek. Délelőtt 9 órakor az egész ifjúság a hatalmas tornacsarnokba vonult, a hol a közepén elhelyezett zöld asztal körül négyszöglet formált osztályok szerint. Az asztalnál ültek: *Samarjay* János és *Fábray* János kir. tan., az igazgató-tanács képviselőjében és *Loysch* Ödön igazgatóval az élén az egész tanári kar, továbbá több szülő és nemesen érdeklődő vendég. Az ünnepélyt *Kovács* Lajos VIII. oszt. tanuló, a *Tompa* kör ifjúsági elnöke nyitotta meg tartalmas és jól előadott csinos megnyitói beszéddel. Utánna *Flohr* József VII. o. tanuló szavalt a érczes, dörgő hangon *Váradynak* Okt. 6-án című szép költeményét. Majd *Králl* Károly VIII. oszt. tanuló olvasta fel szépen kidolgozott, sikerült alkalmi munkáját. Aztán *Baskay* Gyula VIII. o. tanuló szavalt a nagy hatással és ügyes előadásban *Pósa* Lajosnak: „Az aradi 13” című remek alkalmi költeményét. Ekkor *Veres* Samu dr, az ifjúsági Tompa kör tanár-elnöke lépett az asztal elé és nála megszokott keresetlenséggel és közvetlenséggel méltatván az iskola kettős feladatát — a tudományok és a hazaszeretnek ápolásában — a minden ízében igen jól sikerült hazafias ünnepélyt — általános, lelkes éljenzés közben bezárta. — Reggeli 8 órakor az ifjúság kisebb önképző köre: a *Pósa* kör is szép gyászünnepet tartott

Fejedelmi vadászat. *Keresztély* dán király mult héten három napot töltött vármegyénkben Pusztamezőn a *Koburg* Fülöp herceg vendégeként. A királyi vendég pompásan érezte magát a pusztamezői szép vadaskastélyban s Fülöp herceggel és családjával együtt a garami hatalmas erdősegekben vadászott.

Lelekesválasztás. A tornaljai ref. egyház szept. 23-án *Csabay* Pál balogi lelekeszt, a gömői egyházmegye esperesét, meghívás útján nagy lelkesedéssel lelekeszévé választotta, s így az esperesi székben való utódja az eklézsiában is utódjává lett néhai Nagy Pálnak.

Kinevezés. Szendrői *Török* Gyula — kerületünk volt országgyűlési képviselője, ki a fiúmei kormányzósághoz van beosztva — miniszteri titkárrá léptettetett elő.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Szepessy* Gyula és *Mihalik* Miklós okleveles tanítókat a nagyvezérvérséi, *Yonga* Gyula okleveles tanítót pedig a felsősajói állami elemi népiskolához rendes tanítókká nevezte ki.

Új állampolgár. *Peck* Hugó rimakokovai lakos, községi aljegyzőt a m. kir. belügyminiszter honosítás folytán a magyar állampolgárok közé felvette s a törvényben előírt esküt a vármegye alispánja előtt folyó hó 6-án le is tette.

Nőegyletünk jubileuma. Rimaszombat és Vidéke jótékony Nőegyletének választmánya szeptember hó 29-én ülést tartott. Városunk szépei óriási számban gyűltek össze a szeretett vezér: *Samarjay* Jánosné körül. A gyűlésen u. i. két igen fontos tárgyat kellett határozatot hozni. Az egyik a közgyűlés által elhatározott 40 éves jubileum napjának és programjának megállapítása, a másik a megnyitandó Cselédeleányképző gondnoknői állásának betöltése volt. Az elsőre nézve az lett a választmányi megállapodás, hogy e jubileumot a 40. évfordulón november 4-én, azaz vasárnap ünneplik meg *diszközgyűlés* keretében, melyre a hatóságokat és az érdeklődő testületeket is megfoglalják hívni. E meghívókat a jövő hét folyamán küldik szét. Az estély rendezésével az elnökség bízott meg. Erről jövő számunkban már részletesebben nyilatkozhatunk. Addig is annyit, hogy már buzgón folynak az előkészületek. A Cselédeleányképző gondnoknőjévé pedig özv. *Szöke* Istvánné választottat meg a 8 pályázó közül.

Vértanuk emlékére. A „Tamásfalvai Petőfi-egylet” október 7-én délután 3 órakor saját helyiségében a 13 aradi vértanuk emlékére gyászünnepélyt rendez a következő műsorral: 1. Himnus: Eneki a dalkör. — 2. Megnyitó: *Tartja János* Mihály egyleti elnök. — 3. Pálágyi L.: Október 6-ra: Szavalja *Rövid* András. — 4. Emlébeszéd: *Tartja Brunári* György. — 5. Inczédi L.: Az aradi vértanuk: Szavalja *Kozák* András. — 6. 1849. okt. 5. és 6. Felolvassa *Winter* Gyula. — 7. Bajza „Apotheosis.” Szavalja *Pavella* Pál. — 8. Tóth K. Előre. Szavalja ifj. *Andrik* András. — 9. Zárzó: *Tartja János* Mihály egyleti elnök. — Szózat: Eneki a egyleti dalkör.

Halálozások. *Borsody* József köztisztviselőben álló nyug. tornaljai kir. járásbíró, ki évek óta városunkban lakik családjával együtt, súlyos gyász érte, amennyiben neje szül. *Valovits* Klementin folyó hó 5-én 54 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Kiterjedt család gyászolja az elhunytat, kinek temetése — ma — 7-én délután lesz az ev. ref. egyház szertartása szerint itt Rimaszombatban.

Záhonyi János sajógmőri jegyzőt is mélyen le-sújtotta felesége szül. sándorfalvi *Holics* Jusztinának szeptember hó 29-én 44 éves korában, boldog házassága 27-ik évében bekövetkezett gyászos elhunyt. Férjén kívül anyja *Holics* Elekné, gyermekei, testvérei és unokái gyászolják az elhunytat, kinek hült tetemét f. hó 1-én Nagyszuhán történt megáldás után október 2-án Sajógmőron helyezték nagy részvét mellett örök nyugalomra.

Ipartelep vizsgálat. Folyó hó 4-én a csomai kőbánya telepet hivatalosan megvizsgálta *Osváth* Dániel főszolgabíró Dr. *Zehery* István járásorvossal együtt.

Köszönetnyilvánítás. „Mindazok kik felejtethetetlen jó férjem elhunytá alkalmából részvéteket kifejezték, fogadják ez uton hálás köszönetem nyilvánítását. — Rimakokován, 1906. okt. 3. Özv. *Szlopovszky* Péterné.”

Vasuti menetrend. Folyó hó 1-én új vasuti menetrend: a téli menetrend lépett életbe, mely azonban a mi vonalainkon sajnos semmi változást nem hozott be, csupán azt, hogy a nyári fűrdővonatok beszüntetettek. Sajnos — ismétéljük, mert azt a régóta óhajtott vonatot, mely a Feledről déli 1 óra 18 perczkor Füle felé induló vonathoz összeköttetést adna, nem bírják megkapni az érdekeltek községek. A dolog úgy áll — hogy ha a Medvesaljáról és a szomszédos nagy vidékről bejönnek a városba az emberek délelőtt 3/4 10-kor, vagy vissza kell menni 10 óra 10 perczkor vagy csak délután 3 órakor utazhatnak, s bizony sötét este van már, mire hazaérnek. Az ügyet pedig igen könnyen el lehetne intézni, csak egy vonatot kellene beállítani, amely Rimaszombat—Feled között járna úgy, hogy 1/2 1-kor indulna innen s akkor összeköttetést kapnánk Losonc—Budapest felé a személyvonathoz, s nem kellene teljes 2 óra hosszát várni Feleden a személyvonat Füle felé utazóknak. Az érdekeltek községek kérvényezték is már ez ügyben s az igazgatóság megígérte a kérelem figyelembevételét, azonban megmaradt a régi állapot. Kérjük az üzletvezetőséget, intézkedjék ez ügyben s ha másként nem lehet, legalább egyelőre hetenként háromszor lehetne az új vonatot beállítani.

Agarászverseny. A folyó hó 13-án megtartandó agarászverseny iránt nemcsak megyeszerte, de más vidéken is nagy az érdeklődés — így az minden tekintetben sikeresnek ígérkezik.

Kamarai ülés. A miskolci kereskedelmi és iparkamara folyó hó 2-án tartotta első őszi ülését *Radvány* István kir. tanácsos elnökelete alatt a tagok élénk érdeklődése mellett. Jelen volt meggyénekből: *Feymann* László (Rozsnyó), *Benyó* László és *Horváth* György (Rimaszombat.) Tárgyalták a Kövi és Nyustya községek vásárendeleyezése iránti kérelmeit. E kérdések dolgában a kamara elutasító álláspontra helyezkedett, fenntartván azon elvi álláspontját, hogy a vásárok szaporítására semmi szükség nincs.

Rendkívüli esküdtzéki tárgyalás. A helybeli kir. törvényszéknél f. hó 15-ikén rendkívüli esküdtzéki ülésnek lesz. Ekkor fogják tárgyalni a gyermeköléssel vádolt *Erdős* Mór és neje ügyét.

Pályázatok. A *nagyroczei kir. járásbírósnál* egy 500 korona fizetés, 100 korona személyi pótlék, 100 korona lakpénz és 60 korona lakpénzpótlék, esetleg természetbeni lakással és ruhailletménnyel javadalmazott III. oszt. hivataloslagi állás lemondás folytán üresedésbe jövén, — felhivatnak ennél fogva mindazok, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a magyar honpolgári jogszütsükat, testileg alkalmas voltukat, életkorukat, az irás olvasásban való jártassükat, nem különben hadkötelezettsügi viszonyükat igazoló okmányokkal felszerelt sajátkezüleg irt pályázati kérvényüket november hó 7-éig a rimaszombati kir. törvényszék elnökénél nyujtsák be.

A *rimaszombati kir. ügyészségnél* lemondás folytán megüresedett és 500 korona évi fizetéssel, 100 korona személyi pótlékkal, 100 korona ruhaátalánnyal vagy természetbeni ruházattal, 120 korona lakpénzzel és 60 korona lakaspénzpótlékkal, esetleg természetbeni lakással javadalmazott III. osztályú hivataloslagi állásra pályázatot hirdet. — Felhívja mindazokat, a kik ezt az állást elnyerni óhajtják, hogy magyar honosságukat, életkorukat, nyelvismereteiket, az irásban és olvasásban való jártassükat, hadkötelezettsügi viszonyükat, testileg is alkalmas voltukat és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezüleg irt kérvényüket folyó

évi november 15-ig a helybeli kir. ügyészséghez nyujtsák be.

XI. A gömörmegeyi muzeum-egyesület tagjai közül alapítványukat befizették: Ferdinand bolgár fejedelem 100 koronát, a Koburg herceg halogvári uradalma, Marikovszky Géza (Rimaszécs), Boczkó Dániel 50—50 koronát. Pártoló tagsági díjat: Ozákó, Balogványi, Zádorháza, Balogujfal, Nemesradnót községek és Szegedy Gábor körjegyző 1—1 koronát. Tisztelettel kérem egyszersmind az ivtató urakat, méltóztassanak *ezentul* a taggyűjtés befejeztével az *Aláírási iweket*, ugy-szintén az *alapítványokat és tagsági díjakat* kizárólag „*Kerekes* Dezső muzeum-egyesületi pénztáros ur Rimaszombat” címére beküldeni. — Rimaszombat, 1906. szept. 27-én. *Fábray* János, igazgató.

Oláhczigányok a vidéken. Ismét panasz érkezett hozzánk, hogy az oláhczigányok megint nagyobb csapatokban tanyáznak városunk és a közeli községek környékén. F. hó 30-án Várböcz község határában történt, hogy *Oskó* Lajos varbőczi földbirtokos fogadott fia *Murárik* Bercezi kocsin jött hazafelé, s midőn a község végére ért, hirtelen négy lóhátas oláhczigány vágatott elő, amire *Murárik* lovai megbokrosodtak, a kocsiit félborították, *Murárik* és a kocsi kiestek és súlyos sérüléseket szenvedtek. Hogy mily czéljuk volt az oláhczigányoknak, arról ottani tudósítónk birt nem ad, de levelében panaszodik, hogy az oláhczigányok a környéken a vagyon- és személybiztonságot igen veszélyeztetik.

Tűz. Mult hó 30-én az esti órákban élénk fény világította meg a délkeleti égboltot. A kik a nagy fényre a jánosi kapura siettek, első pillanatban azt hitték, hogy *Szabó* Elemér tagja ég s segítségül többen le is siettek. A tűz azonban az alantabb fekvő *Bugaczy* László tulajdonát képező rakodó helyen dühöngött, hol több kalászos asztag és a közéje szorult cséplőgép el is égett. A kár tekintélyes, de mivel az biztosítva volt, a tulajdonos nem fog károsodni. Ugy haljuk, hogy a tűz gyújtogatásból keletkezett.

Botrány az utozán. Mult hó 29-én az éjjeli órákban nagy láрма riasztotta fel a Széchy-utca lakosait. A láрма, melyből aztán botrányos dulakodás fejlődött ki onnan eredt: hogy egy tamásfalvi legény lesbe állott és a kispáston fosztóban lévő egyik legény társát akarta a sötétben megverni. Terve azonban nem sikerült, mert a fosztóban lévő legények megneszelték, rendőrt hívtak és a lesben álló legényt elesipve a város házára akarták vinni. Ez azonban nem ment könnyen, mert a legény erős volt, s így a rendőrnek a civilek segítségét kellett igénybe venni, hogy a legényt lefűleljék.

Szerkesztői üzenetek.

Hz.— Helyben. Köszönettel vettük, de mivel előtte egy aktuális cikkünk van, csak jövő számunkban közölhetjük.

Özv. J. Cs.-né Helyben. Nagyon szép érdeklődése s igen üdvös, hogy a felvetett eszme több oldalról megvilágíttassék; de sajnálatosul ennek is csak jövő számunkban adhatunk helyt.

S. M. Szkáros. Későn érkezvén, csak jövő számunkban adhatunk helyt.

Nagy bor-pince

október 1-től bérbe vehető **Jánosi-utca 9. szám** alatt. — Kiadja: **Rónay Gyula**, tulajdonos.

Értesítés.

A putnoki hitelbank részvénytársaság a t. közönség tudomására hozza, hogy a pénztárban elhelyezett állandó jellegű betétek után

5, azaz öt százalék kamatot,

a változó betéteknél pedig

4¹/₂, azaz négy és fél százalék kamatot fizet.

A betét-kamatadót az intézet mindenkor a sajátjából fizeti.

5—*

Az igazgatóság.

Hirdetmény.

338. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszéknek 3635/a, rimaszécsi kir. járásbírósnak 1906. évi sp. I. 204/b. számú végzése következtében **dr Cziner Miksa** ügyvéd által képviselt **Nagy Pál** felperes javára **Kossuth József** ellen 600 korona, 1000 korona s járulékal erejéig 1906. évi augusztus hó 9-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 3100 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: széna, lóhere, buza, árpa és alomszalma nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbírósnak 1906. évi V. 169/3. számú végzése folytán 600 korona és 1000 korona tökéketelés, ennek 1906-ik évi auguszt. hó 9-ik napjától járó 6 % os kamatai, 1/3 % váltódíj és eddig összesen 35 korona 78 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Csizben, alperesnél leendő eszköz-lésére **1906. évi október hó 15 ik napjának** délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szadékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverendő ingóságokat mások is le-és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszécsen, 1906. évi szeptember hó 26-án.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó,

Hölgyek figyelmébe!

Rimaszombatban letelepedvén, tisztelettel hozom a város és a vidék hölgyeinek tudomására, hogy a **hajfésülést**

Budapest legkitünőbb mesterétől sajátítottam el és e téren a legkényesebb igényeknek képes vagyok megfelelni, miért is szolgálatomat ez uton ajánlom fel és kérem a szives pártfogást Lakásom: **Losonczy-utca 29. szám.**

A nagyérdemű gazdaközönség és kereskedelmi köröknek tisztelettel hozom tudomására, hogy **Rimaszombatban**

LEDERER VILMOS

gazdasági, kereskedelmi, bizományi ügynökség és terménykereskedés törvényszéki bejegyzett cégem alatt gazdasági szükségletekben és kereskedelmi árukban **ügynökségi és bizományi irodát nyitottam.**

Ennek igénybe vétele által a nagyérdemű gazdaközönség azon kellemes helyzetbe jön, hogy bármily szükségleteit itthon helyben, minden költséges és fáradságos utánjárás nélkül, megbízható módon, e edeti gyári áron, jutányosan beszerezheti és kereskedelmi ügyeit itthon előnyösen lebonyolíthatja.

Főtörökvésem leend ezen czélnak lelkiismeretesen és a legpontosabban megfelelni, minél fogva kérem a nagyérdemű gazdaközönséget, szolgálataimat bizalommal és minél terjedelmesebb módon igénybe venni.

Ügköröm:

1. Birtokok adásvétele és bérletek közvetítése.
2. Bármily gazdasági termény adásvétel közvetítése.
3. Tözsdei határidőzletek közvetítése bank útján.
4. Szarvasmarhák, lovak, birkák és sertések bevásárlása és eladásának közvetítése.
5. Állatbiztosítás (szarvasmarhák, lovak, juhok), melyben Fárterítés nyújtatik 80% erejéig, ha azok **baleset, tűz vagy betegség** folytán — a **járványos** betegségket is beleértve — akár **természetes kimulással**, akár **kén szer-vágás** vagy pedig **kiirtás** következtében életüket veszítik. Tehát **minden esély ellen**. Azonkívül **herelés és szállítás** esetében — olcsó díjtételek mellett.
6. **Terméselőleg-nyújtás** bankkamatláb mellett.

Árucikkjeim: Mindennemű gazdasági gépek, u. m. ekék, boronák, rögtörő hengerek, extirpátorok, kapáló és töltető ekék, vetőgépek, rosták, járgányok, osepőgépek, szecs-kavagók, repavagók, lovasgerbelyek és szenaforgatók, fűkaszáló és aratógépek, benzinnmotorok, hid- és marhamérlegek, tizedes-mérlegek stb.

Műtrágyák: Thomas-salak 16—18%, superphosfát 16—19%, kálisó 20, 30 és 40%, chilisálétrom, trágyagipsz, szárított sertés- és marhahagy.

Erőtakarmanók: Kisbér erőtakarmanók 12% protein és zsír, 20—22% cukortartalommal. Folyékony melasse 48—50% cukortartalommal. Szárított cukorrépa-szele, konkoly, takarmanóliszt 8. sz., buza-, rozs és árpa-korpa malata-csira, száraz moslék. Repezepegácsa, napraforgó- és tökmagp gácsa.

Gépolajok és consistens kenőanyagok. Gépszijak, ötelárak, lótarak, zsákok és ponyvák. Tiszta kókusz-zsír, mely helyettesíti a drága sertés- és lúdsírt. Szilvórium, törköly és seprő-pálinka, áthuzat és raky-hordókban.

Eredeti gyári árak.

Előnyös fizetési módokat.

Hirdetmény.

4299. sz. — A rimaszombati királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **rimaszombati takarékpénztár** végrehajtónak **Hangonyi István és társai** végrehajtást szenvedő elleni 320 korona tőke, ennek 1901. évi április hó 16 ik napjától járó 8%-os kamata, $\frac{1}{3}$ % váltódíj, 49 korona 34 fillér per, 22 korona 20 fillér végrehajtási kérvényi, 26 korona 30 fillér árverési kérvényi és a még felmerülő költségek kielégítése, az 1881. évi LX. t. cz. 144. 146. és 156. §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő, Uraj községben fekvő s az uraji 89. sz. tjkvben 24/a. hrzi szám alatt foglalt Hangonyi István és Hangonyi Károly beltelkerei és azon épült házra 342 korona, — az uraji 196. sz. tjkvben 517, 518, 519, 520, 521, 590. hrzi szám, ifj. Hangonyi Károly, Jelen Ágostonné szül. Bolyky Etelka, Bolyky Gábor, özv. Gál Gáborné szül. Bolyky Francziska, Bolyky Gyula, Bolyky Gizella és Hangonyi Istvánné szül. Ruzsinszki Julianna, szántó, rét, legelő és erdő birtoka 2815 korona, az uraji 200. sz. tjkvben foglalt Vincez Benjanin és neje szül. Vatas Szuzsanna nevént irt 34/b. hrzi számú ház és udvar 60 korona és az uraji 227. sz. tjkvben foglalt Czink Irma nevént irt 34/a. hrzi számú ház és udvar 60 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltetik s annak megtartására határnapul **1906. évi november hó 5. napján** délelőtti 10 óráját Uraj községébe, a községi bíró házához tűzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alól is el fognak adatni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át, vagyis 34 korona 20 fillért, 281 korona 50 fillért, 6 korona és 6 koronát készpénzben, vagy az 1881. LX. törvényezikk 42. §-ában jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, 1906. évi augusztus hó 17-én.

Dr. Musotter, kir. tszéki bíró.

Eladó zongora.

Egy jó karban lévő használt **Beregszászy-féle zongora**, jutányos áron azonnal eladó. **Czim a kiadóhivatalban.**

Árlejtési hirdetmény.

4556. sz. — Rimaszombat r. t. város irásbeli zárt árlejtést hirdet a „**Három Rózsa**“ vendéglő teljes javítási munkálataira. Az árlejtésre vonatkozó összes adatok a polgármesteri hivatalban megtekinthetők, hová az ajánlatok **f. évi október hó 11-ének** déli 12 órájáig beadandók. — Előírányzott költség 9993 korona 59 fillér. Bánatpénz 500 korona.

Rimaszombat, 1906. október 5.

Városi tanács.

Elsőrangú fővárosi és vidéki intézetek és czégek képviselője.

CSORDÁS LAJOS

„Rimaszombati Jelzálogkölcson-Vállalat”

(Kereskedelmi, bizományi és bank-iroda.)

Rimaszombat Erzsébet-tér 8. sz. (Miskolczy-féle czukrászda mellett.)

Alólirott cég tisztelettel értesíti Rimaszombat város és Gömör-Kishontvármegye közönségét, hogy a folyó évi **szeptember hó 15-én** (Erzsébet-tér 8. sz. alatt) működését megkezdette

Ügkörét képezi:

Törlesztéses jelzálog-kölcsonök föld- és házbirtokra.

Jelzálog, váltó, tisztviselő kölcsonök folyósítása és konvertálása.

Értékpapir, sorsjegy, részvények vétele, eladása, ezekre előleg szerzés

Előleg arany, ezüst és ékszereműekre.

Ingatlan vétele, eladása, ezek parcellázása és finanszírozása.

Ház- és földbirtok bérbevétele és bérbeadása.

Kereskedelmi és bizományi ügyletek.

Gazdasági gépek és eszközök vétele és eladása.

Biztosítások: u. m. *Tűz-, élet-, jég- és járadék-* valamint *állatbiztosítás.*

Hivatkozva kereskedelmi és pénzügyi működésekre, garanciát vállalok arra nézve, hogy mindenben a legmesszebb menő igényeket képes vagyok kielégíteni igen szolid alapon s a legmélyebb titoktartás mellett.

Szives megbízásokat kérve, vagyok kiváló tisztelettel

CSORDÁS LAJOS.

Rimaszombati jelzálogkölcson vállalat kereskedelmi, bizományi és bankiroda.

Mindennemű felvilágosítást díjtalanul készséggel adok.

Hirdetmény.

4503 szám. — A rimaszombati királyi törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **Rimaszombati takarékpénztár** végrehajtónak **Králik Mihály** végrehajtást szenvedő elleni 480 korona tőke, ennek 1903. évi szeptember hó 17-ik napjától járó 7%-os kamata, 36 kor. 94 fillér per., 17 korona végrehajtási kérvényi, 17 korona 30 fillér árverési kérvényi és a még felmerülő költségek kielégítése, az 1881. évi LX. t. cz. 144, 146 és 156. §-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Rimarábó községben fekvő s a rimarábói 43. sz. tjkvben A. 1. 3 4 5. 101, 106 120 121, 122, 141 és 142 hrszszám alatt foglalt, Králik Mihály nevént álló ingatlanok a 28. számú ház udvar és kert, 1553 korona az az egyezeröttszázötvenhárom koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltetik, s annak megtartására határnapul **1906. évi november hó 15-ik** napjának délelőtti 10 óráját Rimarábó községébe, a községi bíró házához tűzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alól is el fognak adatni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át, vagyis 155 korona 30 fillért, azaz egyszázötvenöt korona 30 fillért készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni. — Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, 1906. évi augusztus hó 24. napján.

Dr. Musotter, kir. tszéki bíró.

Kiadó vagy eladó ház.

Rimaszombatban, a **Jánosi-utca 2. szám** alatt — a legnagyobb forgalmu helyen — egy 39 éves kintnő meneteli üzlethelyiség lakással együtt **azonnal** bérbe kiadó, esetleg örök áron is eladó. — Ertesítés nyerhető **Róth Lajosnál** Rimaszombatban vagy **Konyha Géza** tulajdonosnál Ujpesten, Baross-utca 50 sz. a. 12-*

!! Hazai gyártmány !!

Vevő közönségem igényei növekedtével ruha raktáromat ismét tetemesen megnagyobbítottam úgy, hogy mérsékelt árak mellett nagy választékban a következő ruhaneműek kaphatók:

Minden czélnak és alkalomnak megfelelő férfi-, tíu- és gyermekruhák **Téli kabátok, városi bundák.** Gazdasági és vadász kabátok, mikádó, havelok. Továbbá **utazó bundák és lábzsákok** elsőrendű minőségekben. — Végül **női confectio** dus választékban.

REISZ M.,
női és uri divatüzlete
RIMASZOMBAT.

!! Hazai gyártmány !!

Mérsékelt díjazás utólag és megállapodás szerint.